

planMER Revisie

Omgevingsvisie Drenthe

Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)

Provincie Drenthe

11 april 2017

Project
Opdrachtgever

planMER Revisie Omgevingsvisie Drenthe
Provincie Drenthe

Document
Status
Datum
Referentie

Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)
Definitief 03
11 april 2017
ASN166-1/17-005.368

Projectcode
Projectleider
Projectdirecteur

ASN166-1
M.G. Blikman
ing. A.J.P. Helder

Auteur(s)
Gecontroleerd door
Goedgekeurd door

P.A. Feij MSc, A. Brouwer (provincie Drenthe)
ing. A.J.P. Helder
ing. A.J.P. Helder

Paraaf

Adres

Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
Van Twickelostraat 2
Postbus 233
7400 AE Deventer
+31 (0)570 69 79 11
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding voor de Revisie Omgevingsvisie	1
1.2	De milieueffectrapportage	1
1.3	De Notitie Reikwijdte en Detailniveau	2
1.4	Leeswijzer	2
2	DE PROCEDURE	3
2.1	Samenhang tussen m.e.r. en Revisie Omgevingsvisie	3
2.2	De procedure voor de m.e.r.	4
3	UITGANGSSITUATIE	6
3.1	Gebiedsbeschrijving	6
3.2	Exogene ontwikkelingen	6
3.3	Huidig omgevingsbeleid Drenthe	8
3.4	Beleidsambities 'bruisend Drenthe'	8
3.5	Beleidsambities 'kernkwaliteiten Drenthe'	9
3.6	Beleidsambities basisvoorwaarden Drentse leefomgeving	11
4	NIEUWE BOUWSTENEN VOOR HET OMGEVINGSBELEID	13
4.1	Inleiding	13
4.2	Bouwsteen Energielandschappen	13
4.3	Bouwsteen Sterke Steden	13
4.4	Bouwsteen Vrijtijdseconomie	13
5	ONTWIKKELING VAN ALTERNATIEVEN	15
5.1	Inleiding	15
5.2	Afbakening van het speelveld	15
5.3	Confrontatiematrix: oriëntatie op integratiethema's	15
5.4	Alternatievenontwikkeling: verbindende regels	16

6	EFFECTBEOORDELING	17
6.1	Algemene werkwijze	17
6.2	Beoordelingskader	17
6.2.1	Effecten op de fysieke leefomgeving	17
6.2.2	Effecten op het doelbereik	18
6.3	Wijze van beoordelen	18
6.4	Passende beoordeling van mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden	19
	Laatste pagina	19

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding voor de Revisie Omgevingsvisie

In 2010 heeft de provincie Drenthe een integrale Omgevingsvisie vastgesteld. Deze visie is destijds in een interactief proces met partners tot stand gekomen. In 2014 is de Omgevingsvisie beleidsarm geactualiseerd. De Omgevingsvisie Drenthe is een samenhangende visie en omschrijft de koers voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van Drenthe. De Omgevingsvisie omvat de provinciale structuurvisie (Wro), het provinciaal milieubeleidsplan (Wm), het regionaal waterplan (Ww) en het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan (Pvv).

In de afgelopen jaren zijn veel beleidsvelden van nieuw beleid voorzien. Ook werkt de provincie Drenthe aan uitwerking van enkele specifieke thema's uit het huidige collegeakkoord 'Dynamisch en Ondernemend'¹. Het gaat hier met name om de thema's 'Energie landschappen', 'Sterke Steden' en 'Vrijtijdseconomie'. Bij deze drie thema's is sprake van een dusdanige ruimtelijke impact – en mogelijk ook van synergie met ander omgevingsbeleid – dat een ruimtelijke integratieslag wenselijk is.

Een andere belangwekkende ontwikkeling is de stelselherziening in het omgevingsrecht. Wanneer de huidige planning wordt gehaald, zullen in 2019 alle wetten over de fysieke leefomgeving zijn opgegaan in één integrale Omgevingswet. Eén van de consequenties van de Omgevingswet zal zijn dat alle overheden worden verplicht om voor hun eigen grondgebied één samenhangende Omgevingsvisie op te stellen. Deze visie moet betrekking hebben op alle terreinen van de fysieke leefomgeving, aansluitend bij de reikwijdte van het wetsvoorstel. Een omgevingsvisie biedt zo een samenhangende en integrale beleidsmatige basis voor inzet van juridische, financiële of andere instrumenten om de in de visie vastgelegde beleidsdoelen tot het jaar 2030 na te streven.

Op 8 maart 2017 hebben Provinciale Staten van Drenthe de Startnotitie voor een revisie van de Omgevingsvisie vastgesteld. Provinciale Staten hebben hiermee opdracht gegeven de bestaande Omgevingsvisie te 'reviseren' op basis van de volgende uitgangspunten:

- de basis is goed: de provincie is tevreden over de huidige visie, de onderliggende sturingsfilosofie en de wijze waarop deze visie in 2010 dankzij intensieve participatie tot stand is gekomen;
- een aantal thema's vraagt om actualisatie en drie onderwerpen (Energie landschappen, Sterke Steden en Vrijtijdseconomie) vragen om nadere uitwerking gelet op actuele maatschappelijke ontwikkelingen;
- de revisie dient (nog steeds) een integrale visie op alle beleidsvelden van de fysieke leefomgeving te bevatten en daarbij te anticiperen op de toekomstige Omgevingswet.

1.2 De milieueffectrapportage

De milieueffectrapportage (m.e.r.) brengt de milieugevolgen van een plan in beeld voordat er een besluit over is genomen. De m.e.r. is gebaseerd op Europese regelgeving. Het doel van de m.e.r. is het bieden van

---

¹ https://www.provincie.drenthe.nl/publish/pages/110874/collegeakkoord_op_hoofdpijnen_2015-2019_totaal.pdf

voldoende informatie op basis waarvan de provincie Drenthe het milieubelang volwaardig en vroegtijdig in de plan- en besluitvorming over de Revisie Omgevingsvisie kan betrekken.

De inhoud van de Omgevingsvisie bepaalt of het verplicht is een m.e.r.-procedure te doorlopen. Dit is het geval, wanneer:

- a) de Omgevingsvisie kaders stelt voor activiteiten die volgens de wet m.e.r.(beoordelings)plichtig zijn. Denk bijvoorbeeld aan stedelijke ontwikkelingsprojecten, landinrichtingsprojecten, oprichting van windturbineparken of de aanleg/wijziging van autowegen;
- b) op voorhand niet kan worden uitgesloten dat als gevolg van de strategische keuzes in de Omgevingsvisie significante negatieve effecten optreden op Natura 2000-gebieden.

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie in 2010 is vastgesteld dat beide situaties van toepassing zijn en is een m.e.r.-procedure doorlopen. Gezien de in de Startnotitie benoemde uitgangspunten zal dit ook na doorvoering van de revisie opnieuw het geval zijn. Dit maakt dat ook bij de revisie verplicht een m.e.r.-procedure moet worden doorlopen.

Naast het voldoen aan de wettelijke verplichting wordt met de procedure voor de m.e.r. ook beoogd om transparant te zijn over het proces en de inhoud van de Revisie Omgevingsvisie en ruimte te bieden aan participatie vanuit de Drentse samenleving. Daarnaast moet het op te stellen planMER¹ (voortaan: MER) nadrukkelijk bruikbare beslisinformatie genereren voor een integrale afweging van beleidskeuzes. Dat houdt in dat het MER inzicht geeft in de (samenhang tussen) milieueffecten en het doelbereik (de mate waarin ambities uit de revisie worden verwezenlijkt) van keuzes waarop de Revisie Omgevingsvisie betrekking heeft.

1.3 De Notitie Reikwijdte en Detailniveau

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) vormt de onderzoeksagenda en de aanpak voor het MER voor de Revisie Omgevingsvisie. De NRD beschrijft welke beleidsthema's in het op te stellen MER worden onderzocht en waarom (**reikwijdte**). Daarnaast gaat de NRD in op de wijze waarop het onderzoek wordt uitgevoerd en beoordeeld (**detailniveau**). De NRD heeft een belangrijke functie als communicatiemiddel. De NRD wordt ter inzage gelegd voor een ieder. Alle burgers en bedrijven worden daarmee geïnformeerd en uitgenodigd hun mening op de NRD te geven door middel van een zienswijze. Daarnaast worden adviseurs en bestuursorganen geraadpleegd over de NRD. Zij kunnen een advies geven. Tenslotte wordt ook aan de Commissie voor de milieueffectrapportage advies gevraagd over de NRD.

1.4 Leeswijzer

U vindt in deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau achtereenvolgens de volgende informatie:

- hoofdstuk 2 bevat een toelichting op de procedure van de Revisie Omgevingsvisie en de m.e.r.;
- hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van de uitgangssituatie voor de revisie. Met de beleidsopgaves uit de huidige Omgevingsvisie als vertrekpunt wordt themagewijs aangegeven welke informatie in het MER wordt verzameld om deze up-to-date te maken;
- hoofdstuk 4 beschrijft de nieuwe bouwstenen voor het omgevingsbeleid van Drenthe;
- hoofdstuk 5 gaat in op hoe de in hoofdstuk 3 geschetste uitgangssituatie en de in hoofdstuk 4 beschreven bouwstenen worden geaggregeerd tot integrale alternatieven voor het provinciale omgevingsbeleid;
- hoofdstuk 6, tot slot, geeft aan op welke wijze (**detailniveau**) de effecten van de beleidsuitspraken worden bepaald en beoordeeld aan de hand van een beoordelingskader en beoordelingsschaal.

---

¹ MER = Milieueffectrapport, het product; m.e.r. = milieueffectrapportage, de procedure. Een planMER duidt op een MER dat ten grondslag ligt aan een kaderstellend plan of programma. In dit geval de Revisie Omgevingsvisie.

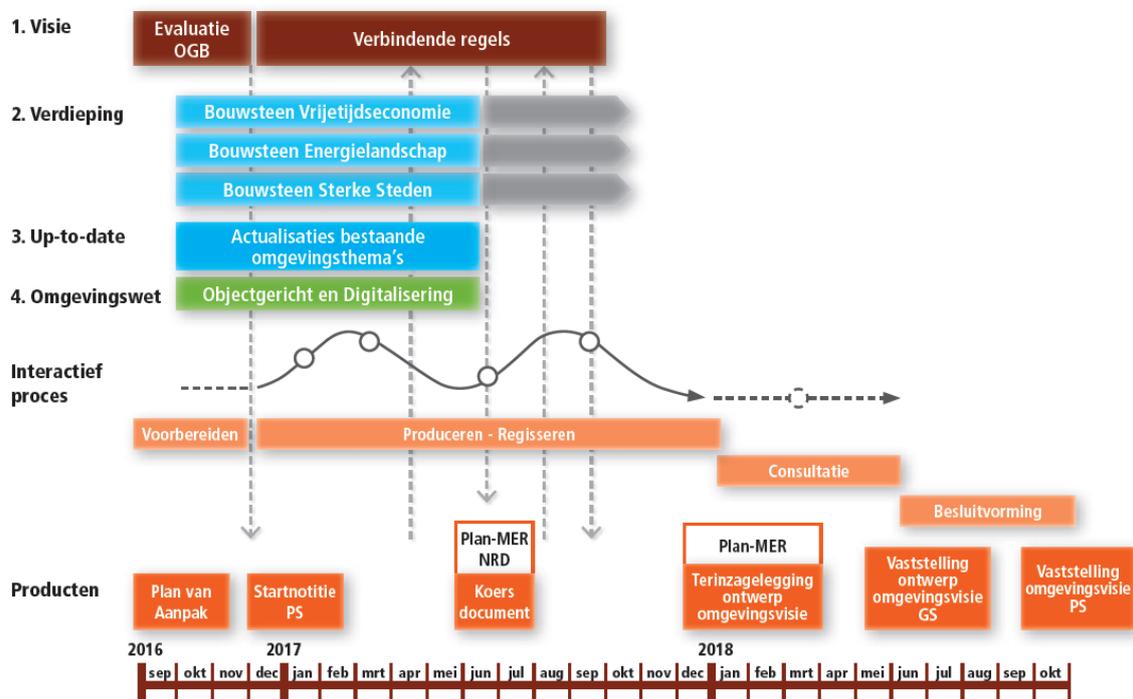
2

DE PROCEDURE

2.1 Samenhang tussen m.e.r. en Revisie Omgevingsvisie

Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe bereiden de revisie van de bestaande Omgevingsvisie 2014 voor. Daartoe wordt een Koersdocument opgesteld waarin de drie bouwstenen en te actualiseren beleidsthema's worden uitgewerkt. Dit Koersdocument wordt samen met de NRD door Provinciale Staten vastgesteld. Op basis van het vastgestelde Koersdocument wordt door Gedeputeerde Staten een ontwerp-Omgevingsvisie voorbereid. Tegelijkertijd wordt er een MER opgesteld, zodat de realistische keuzealternatieven en de mogelijk effecten daarvan op de leefomgeving vroegtijdig in beeld zijn en een volwaardige rol kunnen spelen in de planvorming voor de revisie. Het MER wordt tegelijk met de ontwerp-Omgevingsvisie ter inzage gelegd door Gedeputeerde Staten. Uiteindelijk stellen Provinciale Staten de definitieve Omgevingsvisie vast. In de Omgevingsvisie wordt beschreven wat de uitkomsten van het MER zijn en welke rol de uitkomsten hebben gespeeld bij de besluitvorming.

Afbeelding 2.1 Planning van de verschillende sporen binnen het proces Revisie Omgevingsvisie Drenthe volgens de Startnotitie

Taakverdeling binnen provincie

De provincie Drenthe is in de m.e.r.-procedure voor de Revisie Omgevingsvisie zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag. Vanwege de taakverdeling binnen het provinciaal bestuur bereiden Gedeputeerde Staten (als initiatiefnemer) de besluitvorming voor en zullen Provinciale Staten (als bevoegd gezag) de Omgevingsvisie vaststellen.

2.2 De procedure voor de m.e.r.

De Revisie Omgevingsvisie is een kaderstellend plan (zie paragraaf 1.2) waarvoor op basis van de Wet milieubeheer een uitgebreide m.e.r.-procedure geldt. Deze procedure bestaat uit de volgende stappen:

Openbare kennisgeving

De eerste stap is een openbare aankondiging van het voornemen om de Revisie Omgevingsvisie op te stellen, waarbij wordt vermeld dat hiervoor de m.e.r.-procedure wordt doorlopen. Deze kennisgeving wordt gedaan door Gedeputeerde Staten. Belanghebbenden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen over het voornemen naar voren te brengen. In de kennisgeving staat:

- dat de stukken over het voornemen ter inzage worden gelegd, waar dit gebeurt en wanneer dit gebeurt;
- dat er gelegenheid wordt geboden om zienswijzen over het voornemen naar voren te brengen, aan wie, op welke wijze en binnen welke termijn;
- of de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie voor de m.e.r.) of een andere onafhankelijke instantie wordt gevraagd om advies uit te brengen over de voorbereiding van het plan;
- of de activiteit plaatsvindt in de ecologische hoofdstructuur of in een Natura 2000-gebied.

Raadpleging adviseurs en betrokken bestuursorganen

Gedeputeerde Staten raadplegen de adviseurs en overheidsorganen die bij de voorbereiding van de Omgevingsvisie betrokken moeten worden over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. De Commissie voor de m.e.r. wordt (vrijwillig) om advies gevraagd over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Raadpleging gebeurt door deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau naar de adviseurs, relevante overheden en de Commissie voor de m.e.r. te sturen met het verzoek om advies.

Zienswijzen indienen

Deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt in het kader van de hiervoor beschreven openbare kennisgeving voor een periode van zes weken ter inzage gelegd, zodat een ieder zijn of haar zienswijze kan geven over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER.

Opstellen MER

Na de kennisgeving stellen Gedeputeerde Staten het MER op. Hieraan is geen termijn verbonden. De eisen, waaraan het MER moet voldoen, zijn beschreven in artikel 7.7 en artikel 7.23, eerste lid van de Wet milieubeheer. Samengevat moet het MER in elk geval bevatten/beschrijven:

- het doel van de Revisie van de Omgevingsvisie;
- een beschrijving van de Revisie van de Omgevingsvisie en de 'redelijkerwijs in beschouwing te nemen' alternatieven, bijvoorbeeld qua generieke sturingsmogelijkheden of specifieke keuzes in locatie en omvang;
- welke plannen er eerder voor deze Revisie van de Omgevingsvisie zijn vastgesteld en welke alternatieven daarin waren opgenomen;
- voor welk(e) besluit(en) het MER wordt gemaakt en welke besluiten met betrekking tot het project al aan het MER vooraf zijn gegaan;
- een beschrijving van de 'huidige situatie en de autonome ontwikkeling' in het plangebied;
- welke gevolgen de beleidsuitspraken in de Revisie Omgevingsvisie hebben voor het milieu en een motivering van de manier waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven en een vergelijking van die gevolgen met de 'autonome ontwikkeling';
- effectbeperkende c.q. mitigerende maatregelen;
- leemten in kennis;
- een publiekssamenvatting.

Openbaar maken van het MER en ontwerp Omgevingsvisie, raadpleging Commissie voor de m.e.r.

Het MER wordt voor een periode van zes weken ter inzage gelegd en voor advies verzonden aan de Commissie voor de m.e.r. Deze terinzagelegging gebeurt gelijktijdig met de terinzagelegging van de ontwerp-omgevingsvisie.

Zienswijzen indienen

Een ieder kan zienswijzen indienen op het MER en de ontwerp-omgevingsvisie. De termijn daarvoor is zes weken vanaf het moment dat de stukken ter inzage worden gelegd.

Advies Commissie voor de m.e.r.

De Commissie voor de m.e.r. geeft een (verplicht) advies op de inhoud van het MER waarbij zij, indien gewenst door Gedeputeerde Staten, de ingekomen zienswijzen betreft. In haar advies geeft de Commissie voor de m.e.r. aan of het MER naar haar oordeel voldoende informatie bevat om het milieubelang voldoende mee te kunnen wegen in het vaststellen van de Omgevingsvisie.

Vaststellen (gereviseerde) Omgevingsvisie (inclusief motivering)

Provinciale Staten stellen de definitieve Omgevingsvisie vast. Daarbij geven zij aan hoe rekening is gehouden met de in het MER beschreven milieugevolgen en wat de overwegingen zijn met betrekking tot de in het MER beschreven alternatieven, de zienswijzen en het advies van de Commissie voor de m.e.r.

Evaluatie

Gedeputeerde Staten evalueren de werkelijk optredende milieugevolgen en nemen zo nodig maatregelen om de gevolgen voor het milieu te beperken.

3

UITGANGSSITUATIE

3.1 Gebiedsbeschrijving

De Omgevingsvisie Drenthe heeft betrekking op het hele grondgebied van de provincie Drenthe. Binnen de provincie liggen twaalf gemeentes. De provincie Drenthe grenst in het noorden aan de provincie Groningen, in het oosten aan de Duitse deelstaat Nedersaksen (landkreisen Emsland en Grafschaft Bentheim), in het zuiden aan de provincie Overijssel en in het westen aan de provincie Friesland.

Afbeelding 3.1 Provincie Drenthe

Belangrijke kenmerken van Drenthe

De provincie Drenthe heeft een totale oppervlakte van ongeveer 2700 km² en bestaat bijna geheel uit land. Slechts 50 km² bestaat uit water. Met bijna 490.000 inwoners is Drenthe relatief dunbevolkt. De kernen met de meeste inwoners zijn hoofdstad Assen (62.500 inwoners), Emmen (51.000), Hogeveen (38.000) en Meppel (26.000). Meer dan 40 % van de Drentse bevolking woont in dorpen met minder dan 5.000 inwoners. Van het landoppervlak is het grootste deel in gebruik als landbouwgrond (65 %), 23 % is natuur/bos, 10 % bebouwd gebied en 2 % water. Drenthe heeft in het zuidoosten een aantal grote concentraties aan glastuinbouw. In Drenthe ligt een groot aantal natuurgebieden van internationaal belang, zoals: het Drentsche Aa gebied, het Drents-Friesche Wold, het Dwingelderveld, het Fochteloërveen en het Bargerveen. In Drenthe liggen 14 natuurgebieden die vallen onder het Europese Natura 2000-netwerk.

3.2 Exogene ontwikkelingen

Aan de hand van 'de 3 P's' (People, Planet en Prosperity)¹ wordt in het onderstaande een aantal ontwikkelingen beschreven die zich afspelen buiten de invloedssfeer van de provincie Drenthe, maar die wel relevant zijn voor toekomstige ontwikkelingen in de Drentse leefomgeving.

---

¹ People Planet Prosperity (ook wel: de drie P's) is een term uit de duurzame ontwikkeling. Het staat voor de drie elementen people (mensen), planet (planeet/milieu) en prosperity (opbrengst/welvaart), die op harmonieuze wijze gecombineerd zouden moeten worden bij het uitdenken van toekomstbestendige strategieën.

People: demografische ontwikkelingen

Prognoses¹ wijzen uit dat er zich in Nederland een aantal duidelijke demografische ontwikkelingen voordoen, met grote regionale verschillen. Komende decennia stijgt het inwonertal van Nederland (vooral door internationale migratie), groeit het aantal huishoudens nog sterker (door huishoudensverduunning) en neemt de vergrijzing (het aandeel 65-plussers) sterk toe. De bevolkingsgroei concentreert zich vooral in de Randstad en andere stedelijke regio's. Daar neemt de potentiële beroepsbevolking in omvang toe en blijft vergrijzing relatief beperkt. Veel perifeer gelegen regio's kennen een krimp van de bevolking en maken een relatief sterkere vergrijzing door, die door ontgroening (het wegtrekken van jongeren) wordt versterkt. Ook voor Drenthe is de verwachting dat met name Oost-Drenthe te maken krijgt met demografische krimp en heel Drenthe met vergrijzing, wat betekent dat de bevolkingssamenstelling fors verandert en zich concentreert in steden.

Planet: verandering van het klimaat

Vrijwel alle wetenschappers zijn het erover eens dat broeikasgassen die door menselijk handelen in de atmosfeer zijn toegenomen de aarde opwarmen en het klimaat veranderen. Verwacht wordt dat delen van de wereld in toenemende mate te maken krijgen met droogtes, orkanen en overstromingen. In december 2015 werd in Parijs een mondiaal klimaatakkoord gesloten om deze trends zoveel mogelijk te keren. Alle landen in de wereld spraken af zich in te gaan zetten voor een reductie van de uitstoot van broeikasgassen, teneinde de opwarming van de aarde deze eeuw niet verder op te laten lopen dan 1,5 graden. Ook voor Nederland en Drenthe vergt dit een drastische reductie van het gebruik van fossiele energie. Daarnaast zal er ook in Drenthe rekening moeten worden gehouden met veranderende klimaatomstandigheden met een stijging van de temperatuur, toenemende neerslag en extremer weer². Aan de ene kant gaan de waterstanden omhoog en is er grotere kans op wateroverlast. Aan de andere kant neemt het risico toe op langdurige periodes van droogtes, bodemdaling en ziektes en plagen. Extreme temperaturen leiden vaker tot hittegolven die in stedelijke gebieden hitte-eilandeffecten kunnen veroorzaken. Veranderingen in het klimaat kunnen ook positieve effecten hebben. Door minder koude winters sterven er minder mensen en ligt ook het energieverbruik lager. Hogere temperaturen verlengen het groeiseizoen in de landbouw en het toeristenseizoen.

Prosperity: wereldeconomie

Door globalisering en internationalisering is de Nederlandse economie sterk verweven met de wereldeconomie. Ook voor bedrijven in Drenthe (bijvoorbeeld in de landbouw of de maakindustrie) betekent dit een voortdurende bezinning op hun concurrentiepositie op een mondiaal speelveld. Welke waarde kunnen zij toevoegen tegenover welke productiekosten? De komende jaren groeit de wereldeconomie naar verwachting met gemiddeld 4 % per jaar³. De wereldhandel groeit echter gematigd, de rentes blijven laag en het monetaire beleid in de EU en VS blijft erg ruim. Deze economische en politieke onzekerheid (denk ook aan de Brexit) heeft een mogelijk remmende werking op het herstel van de Nederlandse economie. De vooruitzichten zijn echter positief: gematigde groei van de economie, afnemend overheidstekort, dalende werkloosheid, stijgende koopkracht en inflatie die weer normale waarden bereikt. Ook de consumptie van Nederlandse huishoudens neemt toe met een aantrekkende woningmarkt en meer bestedingen aan verhuizing en inrichting als gevolg. Ook hogere bedrijfsinvesteringen en grotere overheidsuitgaven stimuleren de economie. De vraag hierbij is of de perifere gebieden (zoals Drenthe) hiervan op dezelfde manier kunnen profiteren.

---

¹ <http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/PBL2016-PBL-CBS-Regionale-bevolkings-en-huishoudensprognose-2016%E2%80%93sterke-regionale-verschillen-1959.pdf>

² http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/PBL_2015_Wereldwijde%20klimaateffecten_2_1559.pdf

³ <https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Policy-Brief-2016-15-Decemberraming-2016.pdf>;
<https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/Macro-Economische-Verkenning-MEV-2017.pdf>

3.3 Huidig omgevingsbeleid Drenthe

In 2010 heeft de provincie Drenthe, ter vervanging van het toen geldende Provinciaal Omgevingsplan (POP), een integrale langetermijnvisie op de Drentse leefomgeving vastgesteld. Deze Omgevingsvisie is destijds in een interactief proces met partners tot stand gekomen. Opgaven, thema's en missies zijn op basis van dat proces benoemd. In 2014 is de Omgevingsvisie beleidsarm geactualiseerd. In de Startnotitie voor het revisietraject hebben Provinciale Staten aangegeven dat de huidige Omgevingsvisie nog altijd de basis moet vormen bij het reviseren van het provinciale omgevingsbeleid. De centrale missie van de huidige Omgevingsvisie blijft onverminderd van kracht¹. Deze luidt:

'het waarderen van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe, passend bij deze kernkwaliteiten.'

Met de huidige Omgevingsvisie als vertrekpunt wordt voor het vigerend omgevingsbeleid een tussenbalans opgemaakt. In het MER zal bij wijze van 'nulmeting' worden ingegaan op de belangrijkste ambities uit het omgevingsbeleid en op de mate waarin deze ambities in de afgelopen jaren zijn gerealiseerd, ofwel er behoefte is aan bijsturing; bijvoorbeeld omdat beleidsdoelen c.q. -ambities niet worden gehaald, kansen gemist zijn en/of (milieu-)knelpunten aan het licht zijn gekomen. Als aftrap wordt in onderstaande paragrafen van deze NRD kort ingegaan op de belangrijkste ambities uit het huidige omgevingsbeleid aan de hand van drie overkoepelende thema's voor het Drentse omgevingsbeleid:

- 1 bruisend Drenthe (paragraaf 3.4);
- 2 kernkwaliteiten van Drenthe (paragraaf 3.5);
- 3 basis op orde (paragraaf 3.6).

3.4 Beleidsambities 'bruisend Drenthe'

Het ruimtelijk-economisch beleid is een van de kerntaken van de provincie. De provinciale inspanningen zijn erop gericht de economische ontwikkeling in positieve zin te beïnvloeden. Economie en werkgelegenheid zijn tevens belangrijke speerpunten uit het huidige collegeakkoord. Het is de ambitie van Gedeputeerde Staten om een economische impuls te geven aan Drenthe en de werkloosheid terug dringen met toekomstbestendige en duurzame banen en vernieuwend ondernemerschap. 'Bruisend' staat in het Drentse omgevingsbeleid voor een toegankelijke en leefbare provincie waarin het goed wonen en werken is en waar voldoende te doen is voor jong en oud.

Beleidsambities en ontwikkelingen

In het kader van de revisie worden de in de huidige Omgevingsvisie geuite ambities tegen het licht worden gehouden. De belangrijkste ambities met het oog op een 'bruisend Drenthe' staan in onderstaande tabel weergegeven. Daarnaast wordt, vooruitlopend op de in het MER op te maken tussenbalansen, een aantal actuele ontwikkelingen geschetst.

---

¹ De essentie van de missie is hetzelfde, maar is wel tekstueel aangepast. Waar nu **waarderen** staat stond in de Omgevingsvisie uit 2010 het woord **koesteren**.

Tabel 3.1 Overzicht van ambities en ontwikkelingen 'Bruisend Drenthe'

Ambities vigerend omgevingsbeleid	Actuele ontwikkelingen
- een goed gespreid en gevarieerd aanbod van regionale werklocaties; inclusief voldoende aanbod voor milieuhinderlijke bedrijven	- regionale afspraken voor Groningen-Assen gemaakt en voor Zuid-Drenthe in ontwikkeling - noodzaak voor deprogrammering overaanbod hectares bedrijventerreinen
- voldoende ontwikkelingsruimte voor de landbouw	- begrenzingen van robuuste landbouwgebieden en landbouw-plus-gebieden in huidige Omgevingsvisie functioneren in de praktijk niet optimaal - herijking van de definitie van verschillende typen agrarische bedrijven (grondgebondenheid, intensieve veehouderij) - rekening houden met PAS en verdeling van ontwikkelruimte voor landbouwbedrijven - behoefte aan visie hoe om te gaan met vrijvallende ruimte bij stoppende boerenbedrijven
- bundeling glastuinbouw en experimenteren met biobased productieclusters en groene chemie	- diverse initiatieven en samenwerkingsverbanden gestart in Zuidoost Drenthe - opgave voor nieuwe (tijdelijke) invullingen voor overaanbod hectares glastuinbouw
- aantrekkelijke, gevarieerde en leefbare woonmilieus die (op bovenlokaal niveau) voorzien in de woonvraag	- naast bouwopgave ook opgaven voor sloop (krimp), herstructurering, transformatie en deprogrammering overaanbod nieuwbouwlocaties. Anticiperen op leegstand / leegstandbeleid ontwikkelen - leefbaarheid dorpen vergt toenemende aandacht in relatie met wonen, voorzieningen en bereikbaarheid - 'Expeditie Energieneutraal Wonen': actieplan gericht op energieneutrale woningvoorraad in Drenthe in 2040. In combinatie met levensloopbestendig wonen (inclusief sensoren en domotica)
- samenhangende en betrouwbare (inter)regionale netwerken voor auto, ov, fiets, luchtvaart en goederen over weg, spoor en water	- knelpunten in doorstroming N34 (Gieter, verdubbeling) - spoorinfrastructuur vraagt om optimalisaties (keerspoor Assen, boogverruiming Hoogeveen, passeerspoor Emmen-Zuid) - regiotram Groningen-Assen en station Assen-Zuid vervallen - ambities voor optimaliseren fietsinfrastructuur (Drenthe Fietsprovincie) - ambities voor gebiedsontwikkeling luchthavenomgeving Groningen Airport Eelde

3.5 Beleidsambities 'kernkwaliteiten Drenthe'

De kernkwaliteiten heeft de provincie bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie in 2010 samen met haar partners en de inwoners van Drenthe benoemd: rust, ruimte, natuur, landschap, oorspronkelijkheid, veiligheid, naoberschap, menselijke maat, leefbaarheid en kleinschaligheid (Drentse schaal). De kernkwaliteiten worden beoogd bij te dragen aan de samenhang, identiteit en herkenbaarheid van de Drentse leefomgeving. Na een eerste fase van werken met de benoemde kernkwaliteiten kwam naar voren dat ze in de praktijk niet allemaal goed bleken te duiden als factoren in het fysiek-ruimtelijk domein. Vanuit die constatering zijn de kernkwaliteiten bij de actualisatie van de Omgevingsvisie in 2014 vertaald naar indicatoren. Zie onderstaande tabel. Ook zijn de kernkwaliteiten uitgebreid met een kernwaarde

Bedrijvigheid, die staat voor de (economische) ontwikkelingen en leidt tot een ontwikkelingsgericht afwegingskader.

Tabel 3.2 Overzicht van de kernkwaliteiten van Drenthe

Kernkwaliteiten	Indicatoren
rust	stilte duisternis
ruimte	openheid van het landschap
natuur	biodiversiteit
landschap	diversiteit van landschapstypen gaafheid van landschapstypen
oorspronkelijkheid	cultuurhistorische waarden archeologische waarden aardkundige waarden
veiligheid	sociale veiligheid externe veiligheid verkeersveiligheid
naoberschap, Menselijke maat en Kleinschaligheid (Drentse schaal)	leefbaarheid passend bij Drenthe

De betekenis van de kernkwaliteiten en indicatoren is nader uitgewerkt op de website 'Handreiking Kernkwaliteiten Drenthe' (www.provincie.drenthe.nl/kernkwaliteiten). In het MER zal worden beoordeeld in hoeverre bij bepaalde integrale inrichtingsalternatieven voor Drenthe sprake is van een ontwikkeling 'passend bij de kernkwaliteiten'. In hoofdstuk 5 en 6 van deze NRD wordt ingegaan op de beoogde methodiek hiervoor.

Ontwikkelambities kernkwaliteiten

Naast het 'waarderen van de kernkwaliteiten', zoals geformuleerd in de missie van de huidige Omgevingsvisie, spelen er in het omgevingsbeleid ook een aantal ontwikkelambities die verband houden met Drenthe's kernkwaliteiten. De belangrijkste ambities en bijbehorende stand van zaken worden in onderstaande tabel kort toegelicht.

Tabel 3.3 Overzicht van ambities en ontwikkelingen met betrekking tot de kernkwaliteiten

Ambities vigerend omgevingsbeleid	Actuele ontwikkelingen
ontwikkeling van robuuste natuur als bijdrage aan het Nationale Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS)	<ul style="list-style-type: none"> - N2000 beheerplannen (PAS) voor duurzame instandhouding en versterking bijna allemaal vastgesteld en in uitvoering. Onder andere behoefte aan inrichting (hydrologische) 'bufferzones' rondom N2000 - realisatieopgaven van nieuwe natuur conform Natuurpact en Groenmanifest. Omdat nog niet alle te realiseren natuur begrensd is als NNN, zal in 2018 nog

Ambities vigerend omgevingsbeleid	Actuele ontwikkelingen
	<ul style="list-style-type: none"> enkele honderden ha toegevoegd worden aan het NNN - inwerkingtreding nieuwe Wet Natuurbescherming; onder andere afspraken over soortenbescherming - nieuw element: generiek beleid voor natuur buiten NNN met 'Natuurnetwerk Drenthe'. Beperkte middelen voor eigenstandige realisatie
ontwikkeling Nationaal Beek- en esdorpenlandschap Drentsche Aa	- geen belangwekkende ontwikkelingen of knelpunten
benutting gebiedskwaliteiten Geopark Hondsrug voor duurzame economische ontwikkeling	- Hondsrug aangewezen als 'UNESCO Global Geopark'. Vaststelling van Masterplan om deze status te bestendigen
benutting gebiedskwaliteiten Koloniën van Weldadigheid (Veenhuizen en Frederiksoord) voor duurzame economische ontwikkeling	- Koloniën van Weldadigheid zijn voorgedragen als UNESCO-werelderfgoed

3.6 Beleidsambities basisvoorwaarden Drentse leefomgeving

Eeuwenlang waren ondergrond, bodem en water (samen: de ondergrondlaag) allesbepalend voor het ruimtegebruik. Ook tegenwoordig vormt de ondergrondlaag nog steeds een essentiële basisvoorwaarde voor een goed functionerende leefomgeving. Hetzelfde geldt voor de lucht. Zonder lucht geen leven. De belangrijkste ambities die de provincie Drenthe in haar huidige omgevingsbeleid nastreeft om de basis van haar leefomgeving op orde te hebben staan opgesomd in onderstaande tabel. Daarnaast wordt, vooruitlopend op de in het MER op te maken tussenbalansen, een aantal actuele ontwikkelingen geschetst.

Tabel 3.4 Overzicht van de ambities en ontwikkelingen ten aanzien van de basisvoorwaarden Drentse leefomgeving

Ambities vigerend omgevingsbeleid	Actuele ontwikkelingen
- duurzame benutting van de potenties van de ondergrond; bijv. voor opwekken van energie (aardwarmte), buffering van energie of opslag van broeikasgassen	<ul style="list-style-type: none"> - provinciale structuurvisie ondergrond vastgesteld (2014) - diverse mijnbouwactiviteiten gaande in Drenthe - Rijksstructuurvisie Ondergrond (STRONG) in voorbereiding
- duurzame benutting van de potenties van de bodem; bijv. voor landbouw en grondstoffenwinning	<ul style="list-style-type: none"> - bodemvisie vastgesteld (2012) - meerjarenprogramma bodem en ondergrond 2016 – 2020 vastgesteld (2016) - actualisatie Ontgrondingennota in afrondende fase toenemende aandacht voor preventieve bodemzorg, bodemleven en organische stof ('Gezonde bodem voor gezond voedsel')
- robuust watersysteem, dat zodanig is ingericht dat de risico's op wateroverlast en watertekort - ook met de gewijzigde klimaatomstandigheden - tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau beperkt blijven	<ul style="list-style-type: none"> - diverse maatregelen getroffen - bestuurlijk proces gaande over de rol van beekdalen bij de totstandbrenging van het beoogde robuuste watersysteem - aandacht voor de steden als specifiek onderdeel van het robuuste watersysteem - aandacht voor veenoxidatie (met name in Hunzedal)
- goede kwaliteit van het oppervlaktewater (cf normen KRW)	- continuering ingezette koers conform KRW-besluit 2015

Ambities vigerend omgevingsbeleid	Actuele ontwikkelingen
- vergroting zelfvoorziening met strategische grondwatervoorraden om watertekorten t.g.v. klimaatverandering op te vangen	- Rijksstructuurvisie Ondergrond (STRONG) gaat inzetten op nog (veel) grotere beschikbaarheid van drinkwater
- behoud goede luchtkwaliteit	- autonome trend van verbetering luchtkwaliteit in algemene zin

---

4

NIEUWE BOUWSTENEN VOOR HET OMGEVINGSBELEID

4.1 Inleiding

Een van de hoofdaanleidingen voor de revisie van de Omgevingsvisie is dat er wordt gewerkt aan nieuw beleid en een nieuwe ruimtelijke vertaling voor drie thema's: Energielandschappen, Sterke Steden en Vrijtijdseconomie (zie ook paragraaf 1.1.). Deze drie thema's vormen de belangrijkste inhoudelijke 'bouwstenen' voor de revisie. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste opgaven per thema kort toegelicht.

4.2 Bouwsteen Energielandschappen

In het Klimaatakkoord van Parijs (2015) is vastgelegd de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 graad in 2100 (zie ook vorige paragraaf). Dat vraagt om een drastische reductie van het gebruik van fossiele energie. Deze transitie naar een CO₂-arme energievoorziening is een grote maatschappelijke opgave die direct ingrijpt op het dagelijks leven en de leefomgeving van mensen, zo ook in de provincie Drenthe. De opgave vraagt om een integratie van de gewenste energietransitie in het ruimtelijke beleid. De provincie Drenthe streeft ernaar dat in 2050 in Drenthe de productie van hernieuwbare energie minimaal even hoog is als de totale energievraag. In het kader van de Revisie Omgevingsvisie zal via backcasting (terugredeneren) worden onderzocht wat dit betekent voor de hernieuwbare energieopgave in 2030 en hoe dit geduid kan worden in termen van impact op de Drentse ruimte en leefomgeving. Vanuit het verwachte gebruik, de verschillende manieren van hernieuwbare productie én vanuit de (ruimtelijke) kwaliteiten van Drenthe, zullen in het kader van de Bouwsteen Energielandschappen spelregels worden ontwikkeld om aan te geven langs welke weg de energietransitie wordt gerealiseerd.

4.3 Bouwsteen Sterke Steden

In de bouwsteen Sterke Steden worden voor de vier grootste steden met een regionale functie, te weten Assen, Emmen, Meppel en Hoogeveen, de onderscheidende profielen gedefinieerd en hanteerbaar gemaakt voor toekomstige ontwikkelingen. Het functioneren van de steden is onlosmakelijk verbonden met economie (werken, voorzieningen en retail), recreatie (aantrekkelijke steden in verbinding met natuur en cultuur), wonen en mobiliteit. In het kader van de Revisie Omgevingsvisie wordt onder meer antwoord gezocht op de volgende vragen: Wat zijn de onderscheidende profielen van de verschillende Drentse steden? Welke opgaven zien de steden voor zichzelf? Welke regio rekenen de steden tot hun 'achterland' en welke rolverdeling zien de steden voor zich ten opzichte van dat achterland?

4.4 Bouwsteen Vrijtijdseconomie

In de vrijtijdseconomie van Drenthe ging in 2015 ruim een miljard euro om en ruim 1 op de 9 banen in Drenthe is direct aan de vrijtijdseconomie toe te rekenen. Het is dan ook een belangrijke sector voor de Drentse economie, voor de gasten die naar Drenthe komen, maar zeker ook voor de Drentse samenleving en omgeving. In de bouwsteen Vrijtijdseconomie wordt vanuit de nauwe verbondenheid van de vrijtijdseconomie met Drenthe's kernkwaliteiten beleid ontwikkeld dat zich richt op mogelijkheden waarin

deze kwaliteiten kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van de vrijetijdseconomie, met behoud of zelfs versterking – daarvan. Uitgangspunt is het bieden van ontwikkelingsruimte aan de sector en het mede daardoor stimuleren van kwaliteitsverbetering. Het speelveld waarbinnen de sector opereert wordt complexer en daarmee ook de (oplossingen voor de) vraagstukken. Daarbij komt dat de sector niet uniform is; met grote verschillen in kennis, omvang van de bedrijven, financiële draagkracht, ondernemerschap en het vermogen om in te kunnen spelen op de veranderingen. Dit laatste is echter wel nodig om blijvend tevreden gasten aan te trekken in een dynamische markt, met een gezonde economische basis en vertrouwen bij de financiers (banken etc.). Deze uitgangssituatie en de vraagstukken waar de sector tegen aanloopt staan niet op zich en doen zich ook voor in andere provincies. In het algemeen wordt de problematiek als volgt geduid: het aanbod van verblijfsrecreatie en dagrecreatie sluit deels niet meer aan op de marktvraag. Een deel van de sector zal een kwaliteits- en innovatieslag moeten maken om de verbinding met de markt te houden. Op basis van gericht onderzoek naar de vitaliteit van de verblijfsrecreatieve sector zullen oplossingen gestalte moeten krijgen die aansluiten bij de identiteit en de kwaliteit van de verschillende gebieden. Hiervoor is maatwerk en een regionale aanpak noodzakelijk.

5

ONTWIKKELING VAN ALTERNATIEVEN

5.1 Inleiding

Met de Revisie van de Omgevingsvisie wil Drenthe anticiperen op de nieuwe Omgevingswet. In de Startnotitie definiëren Provinciale Staten van Drenthe de Revisie Omgevingvisie als:

'...een integrale visie met strategische hoofdkeuzen van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. Het gaat om een compact document waarin de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid zijn geformuleerd.'

Hierop moet het MER aansluiten. Dat betekent dat het MER niet alleen inzicht geeft in de optelsom van effecten voor alle afzonderlijke (beleid)thema's voor de fysieke leefomgeving. Het vraagt ook een MER waarin de beleidsambities van de provincie Drenthe worden vertaald naar een aantal onderscheidende integrale alternatieven voor de ontwikkeling van de Drentse fysieke leefomgeving tot het jaar 2030. Doel van deze integrale alternatieven is het bepalen van de 'hoeken van het speelveld', zodat duidelijk is welke knelpunten, kansen en dilemma's ontstaan bij strategische keuzes voor de middellange termijn.

De inhoudelijke ambities van de provincie worden momenteel nog verder geïnventariseerd en uitgewerkt in een Koersdocument dat Provinciale Staten naar verwachting in het najaar van 2017 zullen vaststellen. De recente ontwikkelingen (hoofdstuk 3) en de beschrijving van bouwstenen (hoofdstuk 4) geven een goede eerste indicatie van de inhoud van het Koersdocument en de reikwijdte van het MER. Het vervolg van dit hoofdstuk beschrijft de methodiek voor ontwikkeling van integrale beleidsalternatieven in het MER.

5.2 Afbakening van het speelveld

Vanuit de verschillende beleidsterreinen rusten er talrijke claims op de ruimte. Deze claims zijn soms behoorlijk hard. Denk aan bestaand stedelijk gebied, waar veel mensen wonen en werken, of aan Natura 2000-gebieden waar instandhoudingsdoelen op grond van Europese wetgeving dienen te worden nageleefd. In het MER zullen de harde belemmeringen in kaart worden gebracht. De contramal van deze belemmeringenkaart kan grofweg worden opgevat als het 'speelveld' waarbinnen ontwikkelingen dienen plaats te vinden. Als er bij een beleidsalternatief behoefte is het speelveld op te rekken, dan wordt dit in het MER expliciet gemaakt en onderbouwd.

5.3 Confrontatiematrix: oriëntatie op integratiethema's

Om tot een integrale visie te komen wordt in het proces van de Revisie Omgevingsvisie gewerkt met een zogeheten confrontatiematrix. Daarbij worden de 'thematische' beleidsambities die van belang zijn voor het Drentse omgevingsbeleid (zie hoofdstuk 3 en 4) met elkaar gekruist. De matrix toont aan welke kansen en dilemma's ontstaan tussen verschillende thema's in de fysieke leefomgeving. De geïdentificeerde kansen en dilemma's leveren input voor het ontwikkelen van integrale beleidsalternatieven in het MER. Onderstaande tabel geeft een eerste indicatie hoe de 'confrontatiematrix' in het MER eruit kan komen te zien.

Tabel 5.1 Voorbeeld van een confrontatiematrix

		Nieuwe beleidsambities (voorkomend uit bouwstenen en recente ontwikkelingen)			
		Beleidsthema A (bijvoorbeeld luchtkwaliteit)	Beleidsthema B (bv. Natuur)	Beleidsthema C (bv. Landbouw)	Beleidsthema D
Huidige beleidsambities (Omgevingsvisie 2014)	Beleidsthema A (bijvoorbeeld luchtkwaliteit)				
	Beleidsthema B (bv. Natuur)				
	Beleidsthema C (bv. Landbouw)				
	Beleidsthema D				

5.4 Alternatievenontwikkeling: verbindende regels

Tot slot zal de ontwikkeling van integrale alternatieven voor het MER in nauwe afstemming plaats vinden met de ontwikkeling van de voor de Revisie Omgevingsvisie te formuleren 'verbindende regels'. In de Startnotitie is de ambitie geuit in het kader van de revisie te komen tot een set van verbindende regels om zo met de Omgevingsvisie een integraal kader te kunnen bieden voor de ruimtelijke ontwikkeling van Drenthe. Als vertrekpunt hiervoor zijn in de Startnotitie vier 'vuistregels' genoemd:

- robuust (watersystemen, natuurnetwerk, sterke steden, vitaal platteland);
- rijk (gericht op kwaliteiten in landschappen, steden en dorpen en sociale samenhang);
- toekomstgericht (duurzaam, innovatief, klimaatproof, circulair handelen);
- identiteit (gericht op het DNA van Drenthe).

Deze vuistregels en de nadere uitwerking daarvan gedurende het traject van de revisie zullen worden benut bij het samenstellen van de integrale alternatieven voor het MER.

Na het samenstellen van de integrale alternatieven zullen deze onderling worden vergeleken en afgezet tegen de referentiesituatie (een 'nulalternatief' waarbij het huidige beleid zou worden gecontinueerd). De vergelijking toont de effecten (kansen en dilemma's) die het gevolg zijn van bepaalde strategische beleidskeuzes. De informatie uit het MER kan de provincie gebruiken om een zorgvuldige afweging te maken tussen verschillen belangen en doelen voor de Drentse leefomgeving en handelingsperspectieven (sturingsmogelijkheden) voor de provincie Drenthe.

6

EFFECTBEOORDELING

6.1 Algemene werkwijze

In het MER wordt een beschrijving gegeven van de bestaande leefomgevings situatie in de provincie Drenthe (de 'huidige situatie' of 'gebiedsfoto') en de situatie zoals deze in de toekomst mag worden verwacht bij continuering van het bestaande provinciale beleid en het optreden van exogene ontwikkelingen zoals klimaatverandering en demografische en economische ontwikkelingen (samen de 'referentiesituatie' of het 'nulalternatief'). De gevolgen van de beleidskeuzes (het resultaat van de integrale alternatieven uit hoofdstuk 5) in de Revisie van de Omgevingsvisie worden afgezet tegen deze referentiesituatie. De effectbepaling en -beoordeling in het MER moet antwoord geven op twee vragen:

- 1 wat zijn de effecten op de fysieke leefomgeving (waaronder het milieu)?
- 2 wat zijn de effecten op het doelbereik (de mate waarin de bestaande en nieuwe provinciale ambities voor de leefomgeving worden bereikt)?

6.2 Beoordelingskader

In het MER wordt een beoordelingskader ontwikkeld dat zowel inzicht geeft in de effecten op de **fysieke leefomgeving** als de effecten op het **doelbereik**. Een eerste aanzet hiertoe is opgenomen onderstaande paragrafen.

6.2.1 Effecten op de fysieke leefomgeving

De effecten van de Revisie van de Omgevingsvisie Drenthe op de fysieke leefomgeving worden in het MER in beeld gebracht aan de hand van het voorlopig beoordelingskader in tabel 6.1. Deze tabel bevat een aantal thema's uit de fysieke leefomgeving die zijn uitgewerkt naar een groslijst van criteria. Het beoordelingskader wordt in het MER uitgewerkt.

Tabel 6.1 Voorlopig beoordelingskader fysieke leefomgeving

Thema	Criterium
gezondheid en milieu	luchtkwaliteit
	geluid
	licht
	externe veiligheid
welzijn	bereikbaarheid
	verkeersveiligheid
	sociale veiligheid

Thema	Criterium
landschap en cultuurhistorie	landschappelijke waarden
	aardkundige waarden
	cultuurhistorische waarden
	archeologische waarden
natuur	Natura 2000-gebieden
	natuurnetwerk Nederland
	biodiversiteit
bodem	bodemkwaliteit
water	kwaliteit grond- en oppervlaktewater
klimaat	waterberging (kwantiteit grond- en oppervlaktewater)
	CO ₂ -reductie / energiebesparing

6.2.2 Effecten op het doelbereik

Een keuze in de Revisie van de Omgevingsvisie kan gevolgen hebben voor bestaande beleidsambities uit de huidige Omgevingsvisie (2014). In het MER wordt daarom voor ieder alternatief in beeld gebracht wat de invloed is op de **kernkwaliteiten** en wat de bijdrage is aan de **missie 'Bruisend Drenthe'**.

6.3 Wijze van beoordelen

De Omgevingsvisie is een samenhangende visie en omschrijft de koers voor ruimtelijk-economische ontwikkeling van Drenthe. Langetermijndoelen op verschillende terreinen zoals ruimtelijke ontwikkeling, verkeer en vervoer, water, wonen, natuur, cultuur wordt in de omgevingsvisie met elkaar verbonden. Het MER voor de Revisie van de Omgevingsvisie zal aansluiten bij het abstractieniveau van de beleidsuitspraken die worden gedaan. Dit betekent dat een globale effectbeoordeling wordt uitgevoerd, waarbij de effecten kwalitatief worden onderbouwd. De daadwerkelijk optredende effecten hangen sterk af van de verdere uitwerking van de beleidskeuzes, handelingsperspectieven en eventuele concrete activiteiten. Het doel van het MER is dan ook voornamelijk om aandachtspunten mee te geven en aanbevelingen te doen voor deze verdere uitwerking.

De effecten van de beleidskeuzes (of: integrale alternatieven) worden bepaald op de criteria uit tabel 6.1. De waardering van de effecten vindt plaats op basis van de beoordelingsschaal in tabel 6.2.

Tabel 6.2 Beoordelingsschaal voor het MER

Score	Waardering effecten	Waardering doelbereik
+	kans op een positief effect op de fysieke leefomgeving	versterkt de kernkwaliteiten en/of ambities 'Bruisend Drenthe'
0	geen onderscheidende effecten op de fysieke leefomgeving	geen invloed op de kernkwaliteiten en/of ambities 'Bruisend Drenthe'
-	risico op een negatief effect op de fysieke leefomgeving	verzwakt de kernkwaliteiten en/of ambities 'Bruisend Drenthe'

6.4 Passende beoordeling van mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden

Een passende beoordeling moet plaatsvinden als significant negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Voor de Revisie van de Omgevingsvisie is dat het geval (zie paragraaf 1.2). De Passende beoordeling wordt op een abstractieniveau uitgevoerd dat aansluit bij het abstractieniveau van de Revisie van de Omgevingsvisie. De Passende Beoordeling wordt door middel van een kwalitatieve effectbeoordeling op basis van de stoplichtmethode uitgevoerd.

Tabel 6.3 Beoordelingsschaal voor de Passende Beoordeling

Score	Betekenis
	geen belemmering: geen significant negatieve effecten
	mogelijk onder voorwaarden: mogelijk significante negatieve effecten, maar mitigeerbaar
	onmogelijk: significante negatieve effecten waarschijnlijk en (nagenoeg) niet mitigeerbaar

Bij de beoordeling van de gevolgen van de Revisie van de Omgevingsvisie voor de gunstige staat van instandhouding wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de stoplichtbenadering uit tabel 6.3. Hierdoor ontstaat een helder overzicht bij welke planonderdelen of beleidskeuzes er sprake is van risico's. De effecten worden onderzocht voor de thema's ruimtebeslag, verzuring en vermesting, verdroging en vernatting en verstoring. Op hetzelfde abstractieniveau van de Revisie van de Omgevingsvisie worden eventuele maatregelen benoemd om effecten te voorkomen, beperken of compenseren.

